

PAŃSTWOWA WYŻSZA SZKOŁA ZAWODOWA W KONINIE

WYDZIAŁ SPOŁECZNO - TECHNICZNY

Katedra Pedagogiki i Pracy Socjalnej

Kierunek: Pedagogika

SYLABUS

Nazwa przedmiotu w języku polskim / angielskim

TEORIA I METODYKA EDUKACJI ELEMENTARNEJ DZIECKA (SYNTEZA)
THEORY AND METHODOLOGY OF CHILD ELEMENTARY EDUCATION (SYNTHESIS)

Kod przedmiotu

PED_TME_S_18_21

1. Podstawowe informacje

Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
Profil kształcenia	praktyczny
Forma studiów	stacjonarne (SS) / niestacjonarne (SN)
Rok studiów	II-III
Semestr	III-IV-V
Moduł kształcenia	specjalnościowy (moduł edukacji elementarnej)
Forma zajęć	wykłady, zajęcia praktyczne, konsultacje i e-learning
Wymiar godzinowy	SS - 145 godz., w tym: kontakt z nauczycielem 80, w tym: wykład - 30 godz., zajęcia praktyczne - 30 godz., konsultacje i e-learning - 20 godz., praca własna studenta - 65 godz. SN - 145 godz., w tym: kontakt z nauczycielem - 52 godz., w tym: wykład - 8 godz., zajęcia praktyczne - 24 godz., konsultacje i e-learning - 20 godz., praca własna studenta - 93 godz.
Liczba punktów ECTS	6
Język wykładowy	polski
Forma zaliczenia	egzamin
Rok akademicki	2018/19; 2019/20

2. Cele kształcenia

C01	przyswojenie wiedzy z dziedziny teorii i metodyki nauczania dzieci o charakterze integrującym ze szczególnym wyeksponowaniem roli i zadań przypadających w tym zakresie nauczycielom wobec współczesnych przemian społecznych i oświatowych
C02	operowanie podstawowymi pojęciami z zakresu psychologii, pedagogiki i dydaktyki ogólnej w ich powiązaniu z metodykami szczegółowymi odnoszącymi się do szczebla edukacji elementarnej dziecka
C03	uwrażliwienie na zróżnicowane potrzeby dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, a także na zaspokajanie tych potrzeb i zapewnianie im wsparcia w rozwoju w poczuciu bezpieczeństwa
C04	wartościowanie wybranych koncepcji i rozwiązań dydaktycznych w teorii i w praktyce szkolnej, a także dokonywać własnej samokontroli, samooceny i autokorekty – w kontekście konstruowania własnych koncepcji zajęć dydaktyczno-wychowawczych z dziećmi

3. Wymagania wstępne

Student, który rozpoczyna zajęcia z przedmiotu:	
•	<u>wiedza</u> – podstawowe pojęcia z psychologii i pedagogiki (w tym pedagogiki dziecka) określone standardami kształcenia nauczycieli; elementy wiedzy wyniesione z poprzednich szczebli edukacyjnych zwłaszcza w zakresie językowym, matematycznym, przyrodniczym oraz artystycznym
•	<u>umiejętności</u> – podstawowe umiejętności samodzielnego uczenia się; posługiwanie się pojęciami oraz metodami specyficznymi w przestrzeniach poszczególnych kompetencji szczegółowych (w zakresie języka polskiego, matematyki elementarnej, przyrody itd.)
•	<u>kompetencje społeczne</u> – kulturalne odnoszenie się w słowie i w zachowaniu pozawerbalnym wobec drugiego człowieka, a zwłaszcza wobec dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym

4. Efekty kształcenia

Tabela odniesień przedmiotowych efektów kształcenia do efektów kierunkowych i obszarowych

Symbol	Efekty kształcenia dla przedmiotu „teoria i metodyka edukacji elementarnej dziecka (synteza)” Student, który zaliczył przedmiot:	Odniesienie do efektów kształcenia dla kierunku studiów „pedagogika”	Odniesienie do efektów kształcenia w obszarze kształcenia w zakresie nauk humanistycznych i społecznych
P_W01	Przejawia znajomość teorii dotyczących uczenia się, nauczania oraz wychowania dzieci, a także wykazuje rozumienie uwarunkowań tych procesów w edukacji elementarnej dzieci w przedszkolu i w szkole	K_W09	H1P_W02 S1P_W03
P_W02	Posiada uporządkowaną wiedzę zorientowaną na zastosowanie w praktyce edukacyjnej dzieci z uwzględnieniem zróżnicowania procesów zachodzących w różnych środowiskach	K_W10	H1P_W02 S1P_W02 S1P_W03 S1P_W08
P_W03	Wykazuje wiedzę o uczestnikach działalności pedagogicznej zorientowaną na zastosowanie w praktycznej działalności nauczyciela dzieci w przedszkolu i klasach początkowych	K_W15	H1P_W08 S1P_W04
P_W04	Posiada podstawową wiedzę z zakresu metodyki wykonywania typowych zadań, norm i procedur stosowanych w cyklu edukacji elementarnej dzieci w przedszkolu i w szkole – na zasadzie ciągłości oddziaływań	K_W16	H1P_W07
P_U01	Potrafi wykorzystywać wiedzę z zakresu pedagogiki, a szczególnie z dydaktyki i teorii wychowania, w celu analizowania, interpretowania problemów edukacyjnych, a także motywów i wzorów zachowań dzieci i ich rodzin	K_U03	H1P_U03 H1P_U04 H1P_U09 H1P_U10 S1P_U01 S1P_U02 S1P_U03 S1P_U04 S1P_U06 S1P_U08
P_U02	Potrafi prezentować własne refleksje, wątpliwości i propozycje zmian na lepsze w odniesieniu do	K_U08	H1P_U01 S1P_U05

	poglądów i rozwiązań spotykanych w praktyce edukacyjnej (i wydawnictw metodycznych) argumentując je przesłankami teoretycznymi i normatywnymi w przestrzeni edukacji dzieci		
P_U03	Potrafi określić przydatność i zastosować wartościowe materiały edukacyjne oraz dobre praktyki pedagogiczne do realizacji zadań wynikających z podstawy programowej edukacji dzieci	K_U09	H1P_U06 H1P_U09 S1P_U06 S1P_U07
P_U04	potrafi posługiwać się podstawowymi ujęciami teoretycznymi w celu analizowania, interpretowania oraz projektowania strategii działań pedagogicznych w obrębie edukacji elementarnej w kontekście merytorycznym i metodycznym; potrafi generować rozwiązania konkretnych rozwiązań pedagogicznych i prognozować przebieg ich rozwiązywania oraz przewidywać skutki planowanych działań w toku praktyki pedagogicznej	K_U10	H1P_U03 H1P_U04 S1P_U04 S1P_U06 S1P_U07
P_K01	Systematycznie studiuje literaturę pedagogiczno-psychologiczną, przejawia przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, wykazuje cechy refleksyjnego i odpowiedzialnego praktyka – nauczyciela dzieci (np. wzór korczakowski)	K_K04	H1P_K03 S1P_K03
P_K02	W kontaktach z nauczycielem, z uczniami i ze studentami przejawia swoje zaangażowanie w dziedzinie rozwoju dzieci; kompetentnie i odpowiedzialnie przygotowuje się do swojego zawodu, projektuje i weryfikuje kreatywne działania pedagogiczne	K_K08	S1P_K03 S1P_K05

5. Treści kształcenia

WYKŁADY		liczba godzin SS/SN
WYK01	Psychopedagogiczne podstawy rozwoju dziecka w grupie i indywidualnie - czynniki warunkujące rozwój poznawczy. Diagnostyka psychopedagogiczna u podstaw skutecznej i radosnej edukacji dzieci. Specyfika i uwarunkowania edukacji dzieci 5 - 6-letnich. Integracja i korelacja treści kształcenia i wychowania - integracja edukacji szkolnej i edukacji kulturalnej (w tym regionalnej).	2/0,5
WYK02	Istota holizmu i przesłanek koncepcji kształcenia czynnościowego, wielostronnego, globalnego, integrującego. Struktura procesu kształcenia a struktura sytuacji edukacyjnej (zadaniowej – problemowej). Kształcenie i wychowanie kompleksowe wobec tzw. kształcenia zintegrowanego i metodyk szczegółowych (np. metody nauki czytania a metody nauczania – uczenia się).	2/0,5
WYK03	Czynniki warunkujące rozwój człowieka (w tym główne przejawy i formy aktywności). Wielostronna aktywność i aktywizacja dziecka w edukacji wczesnoszkolnej i kulturalnej – istota, przejawy i determinanty.	1/0,5
WYK04	Zasady kształtowania elementarnych pojęć i umiejętności u dzieci. Etapy kształtowania pojęć i umiejętności u dzieci (a ogniwa procesu dydaktycznego) - (np. wg Galperina, Dienes, Brunera), aktywność i aktywizacja ucznia w procesie uczenia się. Ogniwa procesu kształcenia a ocenianie...	1/0,5
WYK05	Zadania (i mimiproblemy) i sytuacje zadaniowe (miniproblemowe) w rozwoju dziecka – typy, hierarchia czynności ucznia. Typy i funkcje zadań poznawczych, realizacyjnych i decyzyjnych. Pedagogiczne wyznaczniki i wartości doboru oraz układu zadań poznawczych - współczesne wyzwania pedagogiki (antypedagogiki) wobec edukacji dzieci.	2/0,5
WYK06	Cele i struktura treści edukacji elementarnej - podstawa programowa a programy kształcenia w przedszkolu i w klasach początkowych. Kryteria doboru treści kształcenia, w tym zasada ciągłości ... Miejsce i zadania podręcznika w edukacji wczesnoszkolnej – kryteria oceny wartości i przydatności dydaktycznej wybranego podręcznika (lub jego fragmentu np. o tematyce muzycznej).	1/0,5

WYK07	Operacjonalizacja celów kształcenia i wychowania (rola zadań) - programy kształcenia a podręczniki szkolne i środki dydaktyczne – istota, dobór, sposoby stosowania. Metody i formy organizacyjne Dobór metod, form organizacyjnych i środków dydaktycznych w kształtowaniu kompetencji dzieci w przedszkolu i w klasach I-III.	2/0,5
WYK08	Struktura klasy szkolnej a struktura lekcji – podstawowej formy organizacyjnej. Implikacje wobec przygotowania nauczyciela (w kontekście diagnostyki psychopedagogicznej).	2/0,5
WYK09	Ewaluacja procesu kształcenia zintegrowanego w ramach jednostki metodycznej (np. modułu dnia) – założenia i realia odbywania obserwacji – hospitacji zajęć integrujących oraz konferencji metodycznych w kontekście ciągłości praktyki pedagogicznej oraz zasady jedności teorii i praktyki.	1/0,5
WYK10	Przygotowanie nauczyciela do zajęć lekcyjnych – cykl zorganizowanego działania i inne wyznaczniki. Zasady konstruowania scenariusza zajęć w klasie szkolnej oraz zajęć indywidualnych	2/0,5
WYK11	Środki dydaktyczne w procesie kształcenia i wychowania dziecka – rodzaje, funkcje, dobór, projektowanie i przydatność środków dydaktycznych (wady i zalety wybranych obiektów). Neomedia i technologie komunikacyjne w edukacji dzieci w przedszkolu i w klasach I – III (w tym np. interaktywne programy CD, plansze, loteryjki obrazkowe, ilustracje, ortogramy, kasety z nagraniami poezji i prozy)	1/0,5
WYK12	Praca indywidualna a praca w grupie. Wdrażanie dzieci do samodzielnego działania i podejmowania decyzji - poznawanie struktury zadania a umiejętność jego samodzielnego rozwiązywania przez dziecko. Różne techniki i sposoby wykonywania czynności poznawczych – kryteria doboru czy swoboda wyboru w sytuacji edukacyjnej ucznia.	2/0,5
WYK13	Samokontrola, autokorekta i samoocena ucznia w procesie uczenia się – mechanizmy, sposoby wyzwalania oraz zadania nauczyciela dzieci.	1/0,5
WYK14	Kontrola, ocena i ewaluacja skuteczności oddziaływań edukacyjnych nauczyciela. Ocenianie opisowe pod prąd – diagnoza, wspomaganie wspieranie i inspirowanie dzieci do działania w radości	2/0,5
WYK15	Edukacja poza ławką szkolną – naturalne środowisko dziecka przestrzenią w realizacji podstawy programowej. Istota „nauczania żywego” – zadania wobec nauczyciela. Edukacja domowa w kontekście radości w uczeniu się i ciągłości procesów edukacyjnych	2/0,5
WYK16	Doświadczenie dzieci w kontaktach ze środowiskiem – harcerstwo, turystyka, pedagogika czasu wolnego. Wykorzystywanie doświadczeń dzieci w procesie lekcyjnym	1/0
WYK17	Współdziałanie nauczyciela z rodzicami w pomnażaniu osiągnięć edukacyjnych dziecka – o skuteczne i „chciane” poradnictwo psychologiczno-pedagogiczne	1/0
WYK18	Diagnoza trudności i niepowodzeń edukacyjnych dzieci – konstruowanie programów terapeutycznych (indywidualnych i grupowych). Aspekty jakości edukacji dzieci i jakości pracy nauczyciela.	2/1
WYK19	Seminarium studenckie – wokół jedności teorii i praktyki edukacji dzieci w radości	2/0
	Ogółem	30/8
	ZAJĘCIA PRAKTYCZNE (synteza) – semestr IV i V	liczba godzin SS/SN
ZP01	Organizacyjne i metodyczne przesłanki projektowania zajęć o charakterze zintegrowanym w edukacji elementarnej. Analiza przykładowych rozwiązań metodycznych.	3/2
ZP02	Planowanie pracy dydaktycznej, wychowawczej, opiekuńczej i profilaktycznej; w kontekście aktualnych uregulowań prawnych (podstawa programowa, ramowe plany nauczania, programy nauczania, plany dydaktyczne - rozkłady materiału, prowadzenie dziennika lekcyjnego).	4/2
ZP03	Doskonalenie umiejętności nauczycielskich w zakresie projektowania optymalnych rozwiązań metodycznych w ramach scenariusza zajęć zintegrowanych z uwzględnieniem możliwości i potrzeb indywidualnych dzieci: <ul style="list-style-type: none"> - dobór i konstruowanie celów całościowej edukacji zintegrowanej (m.in. koncepcja kształcenia wyzwalającego i podmiotowy charakter celów), - respektowanie zasad nauczania i wychowania w praktyce, - projektowanie i dobór zadań (pytań/problemów) edukacyjnych 	4/4

	<p>stymulujących określony rodzaj myślenia i aktywności lekcyjnej lub pozalekcyjnej dziecka; deklaracje nauczycielskie a praktyka szkolna,</p> <ul style="list-style-type: none"> - dobór form organizacji całościowej edukacji elementarnej, - dobór optymalnych metod i środków dydaktycznych dla osiągnięcia zamierzonych celów, - rola i dobór optymalnych zadań domowych, - monitorowanie postępów dziecka, wartościowanie i wspieranie wysiłku edukacyjnego dziecka. 	
ZP04	Zasady budowania porozumienia bez przemocy w relacjach z dziećmi, rodzicami i innymi osobami w przestrzeni edukacyjnej nauczyciela. Ćwiczenia praktyczne.	2/2
ZP05	Analiza rozwiązań metodycznych stosowanych przez studentów w toku praktyki pedagogicznej w oparciu o wybrane scenariusze zrealizowanych zajęć. Modyfikowanie oraz konstruowanie alternatywnej wersji scenariusza zajęć zintegrowanych	4/2
ZP06	Kształtowanie profesjonalnego osądu poprzez interpretację zdarzeń krytycznych w nauczaniu	2/2
ZP07	Sztuka konstruowania pytań wspierających rozwój dziecka. Trening umiejętności nauczycielskich w zakresie konstruowania pytań/problemów i zadań edukacyjnych oraz projektowania konstruktywnych doświadczeń edukacyjnych (metoda projektu i story-line w edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej)	4/2
ZP08	Projektowanie optymalnych rozwiązań metodycznych dostosowanych do możliwości i potrzeb indywidualnych dzieci – z uwzględnieniem procedur ewaluacyjnych (projekty edukacyjne): Etap 1: diagnozowanie ... Etap 2: interpretowanie ... Etap 3: wnioskowanie ... Etap 4: poszukiwanie i projektowanie nowych rozwiązań, Etap 5: ewaluacja projektów i wybór najbardziej optymalnego, Etap 6: stosowanie i weryfikacja w toku praktyki pedagogicznej. Realizacja i ewaluacja projektów edukacyjnych z udziałem dzieci przedszkolnych i klas I – III. Konstruowanie scenariuszy wybranych wydarzeń ważnych w życiu przedszkola i szkoły, na przykład: uroczystości szkolnej, imprezy sportowej czy formy konkursowej, spotkania z rodzicem/rodzicami.	4/6
ZP09	Refleksja nad własną praktyką edukacyjną. Analiza zdarzeń krytycznych w nauczaniu i kształtowanie profesjonalnego osądu. Prezentacje studenckie: wymiana doświadczeń, analiza osiągnięć, wnioski na przyszłość).	3/2
Ogółem zajęcia praktyczne (syntetyzujące)		30/24

KONSULTACJE I E-LEARNING		
@	Teoretyczne i praktyczne podstawy kształtowania elementarnych kompetencji dzieci	20/20
Ogółem		20/20

6. Metody kształcenia

MK01	Wykład nastawiony na egzemplifikację założeń teorii edukacji dzieci (uproblemowanie oraz upogłądowanie m.in. przez prezentacje multimedialne i kontrprzykłady)
MK02	Obserwacje i inne techniki badawcze wobec sytuacji edukacyjnych (np. w nagraniach filmowych)
MK03	Dyskusje i seminaria – wymagające dwujedni: scalanie przez analogie wiedzy oraz działania praktycznego
MK04	Metoda działania praktycznego (w tym laboratoryjna np. w małej grupie dzieci) - wykonywanie zadań praktycznych (indywidualnie oraz z podziałem na role w małych zespołach); zadania praktyczne (np. projektowanie sytuacji dydaktycznych z zastosowaniem programów komputerowych i neomediów)

7. Metody oceny (ocena formująca, ocena podsumowująca)

OF01	Samokontrola i samoocenie wg wskazanych kryteriów – zadania i testy samokontrolne i autokorektywne
OF02	Wykonywanie wielowariantowych zadań nauczycielskich - indywidualnie i grupowo, w tym na kanwie e-learningu (e-platformy) (w kontekście jedności teorii i działania praktycznego w uczelni i w kontakcie z dziećmi)
OP01	Kolokwium w formie pisemnej (teoretyczno-praktycznej), w tym samoocena i autoewaluacja
OP02	Egzamin pisemny, rozmowa egzaminacyjna (zagadnienia w dalszej części sylabusu)

8. Obciążenie pracą studenta

	liczba godzin SS/SN
Kontakt z nauczycielem	80/52
Praca własna studenta, w tym:	65/93
• <i>studiowanie wskazanej literatury</i>	25/35
• <i>przygotowanie do zajęć</i>	20/30
• <i>opracowanie wskazanych materiałów (projekty, scenariusze, zestawy zadań i programów edukacyjnych)</i>	10/15
• <i>przygotowanie do kolokwium i egzaminu</i>	10/13
Łączne obciążenie pracą studenta	145

9. Liczba punktów ECTS

Liczba punktów ECTS, którą student uzyskuje za:	SS/SN
• udział w zajęciach wymagających bezpośredniego udziału nauczycieli i studentów (kontakt z nauczycielem)	3/2
• pracę własną	3/4
Sumaryczna liczba punktów ECTS dla przedmiotu	6

10. Literatura podstawowa (do wyboru)

- J. Bałachowicz, A. Kowalska (red.), *Wczesna edukacja dziecka*, Warszawa 2008.
- A. Budniak, *Edukacja społeczno – przyrodnicza dzieci w wieku przedszkolnym i młodszym wieku szkolnym*. Impuls, Kraków 2009.
- Choroszczyńska M., Dotka M., Konopka I., Zwierzyńska E. (2015) *Ocenianie w klasach I- III*. Warszawa, ORE (<https://issuu.com/ore.edu.pl/docs/ocenie-w-klasach-i-iii>)
- D. Czelakowska, *Metodyka edukacji polonistycznej dzieci w wieku wczesnoszkolnym*, Impuls, Kraków 2012.
- B. Dymara (red.), *Dziecko w świecie zabawy,...* i inne z serii wydawniczej „Nauczyciele – Nauczycielom”, Impuls, Kraków 2009.
- E. Filipiak, H. Smolińska-Rębas, *Od Celestyna Freineta do edukacji zintegrowanej, WSP*, Bydgoszcz 2000.
- E. Gruszczyk-Kolczyńska, E. Zielińska, *Dziecięca matematyka*, Książka dla rodziców i nauczycieli. WSiP, Warszawa 2009.
- J. Grzesiak (red.), *Innowacje i ewaluacja w edukacji. Narzędzia pomiaru efektów kształcenia*, UAM, Poznań – Kalisz, 2016 – wybrane.
- J. Grzesiak, *Podstawy teorii i metodyki kształcenia praktycznego nauczycieli*, PWSZ, Konin 2010.
- J. Grzesiak, *Lekcje i diagnostyka psychopedagogiczna w edukacji dziecka*, (wybrane rozdziały), PWSZ, Konin 2014.
- E. Janik (tłum.), *Przyroda przeżywana i obserwowana z dziećmi przedszkolnymi*, WSiP, Warszawa 1998.
- Klus Stańska D., Nowicka M., *Sensy i bezsensy edukacji wczesnoszkolnej*. Wydawnictwo Harmonia, Gdańsk 2016
- Klus Stańska D., *(Anty)edukacja wczesnoszkolna*. Wydawnictwo IMPULS, Kraków 2015

- Klus-Stańska D., (red.), *Pedagogika wczesnoszkolna – dyskursy, problemy, rozwiązania*, Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
- J. Korczak, *Jak kochać dziecko*, Wyd. Akad. Żak, Warszawa 2002.
- M. Lelonek, T. Wróbel (red.), *Praca nauczyciela i ucznia w klasach 1-3*, WSiP, Warszawa 2002.
- Michalak R. (2014) *Dziecko u progu edukacji przedmiotowej. Studium teoretyczno – empiryczne*. Poznań, UAM
- Podstawa programowa wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego dla I etapu edukacyjnego
- Puślecki W. *Kształcenie wyzwalające w edukacji wczesnoszkolnej*, Impuls, Kraków 1996.
- Sowińska H. (2011) *Dziecko w szkolnej rzeczywistości. Założony a rzeczywisty obraz edukacji elementarnej*, Poznań, UAM
- Tripp D. (1996) *Zdarzenia krytyczne w nauczaniu. Kształtowanie profesjonalnego osądu*. WSiP
- Żytko M. (red.) *Kształcenie zintegrowane*. Wydawnictwo Akademickie Żak, Warszawa 2002

11. Literatura uzupełniająca (do wyboru)

- M. Dąbrowski, *Pozwólmym dzieciom myśleć*, CKE, Warszawa 2008.
- K. Duraj-Nowakowa, *Integrowanie edukacji wczesnoszkolnej*, „Impuls”, Kraków 1998.
- B. Dymara (red.), *Świat marzeń dziecka*. Impuls. Kraków 1999.
- Gaś Z.B., Poleszak W. (2017) *Opracowujemy i ewaluujemy program wychowawczo – profilaktyczny szkoły*. Warszawa, ORE
- J. Gnitecki, *Teoria zintegrowanych zadań szkolnych*. Poznań 1996.
- J. Grzesiak, *Matematyka 3 w ćwiczeniach*. Poradnik dla nauczyciela, WSiP, Warszawa 1994.
- J. Grzesiak (red.), *Ewaluacja i innowacje w edukacji*, WPA-PWSZ, Kalisz Konin 2010-12 – wybrane źródła.
- J. Grzesiak (red.), *Profesjonalne praktyki, profesjonalni nauczyciele*, Wyd. PWSZ Konin, 2010 – 2011.
- D. Klus-Stańska (red.), *Pedagogika wczesnoszkolna – dyskursy, problemy, rozwiązania*, red. Wyd. Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2009.
- J. Kujawiński, *Doskonalenie pracy lekcyjno – domowej w klasach początkowych*, WSiP, Warszawa 1990.
- Cz. Plewka, M. Taraszkiewicz, *Uczymy się uczyć*, TWP, Szczecin 2010.
- M. Węglińska, *Jak pracować z obrazkiem*, Impuls, Kraków 2000.
- R. Więckowski, *Pedagogika wczesnoszkolna*, WSiP, Warszawa 1993.
- W. Zaczyński, *Uczenie się przez przeżywanie. Rzecz o teorii wielostronnego kształcenia*, WSiP, Warszawa 1990.
- Żytko M. *Pisanie – żywy język dziecka*. Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, Warszawa 2006
- M. Żytko, *Pozwólmym dzieciom mówić i pisać*, CKE, Warszawa 2010.
- Seria wydawnicza dla nauczycieli edukacji wczesnoszkolnej – Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, Warszawa 1979 – 1990.
- Wybrane artykuły - *Życie Szkoły, Wychowanie w Przedszkolu, Wychowanie na co Dzień* i inne.
- Inne opracowania wg uzgodnień z prowadzącymi zajęcia

13. Kryteria oceny

B. Ogólne (jakościowe)

Efekty kształcenia dla przedmiotu	Kryteria kwalifikowania kompetencji studenta w końcowej fazie kształcenia – w zakresie przedmiotu
P_W01	Zakres wiedzy: Student powinien przyswoić wszystkie pojęcia w podstawowym zakresie programu Poziom wiedzy: Ocena dostateczna – student operuje wszystkim pojęciami na zasadzie odtwarzania Ocena dst plus - student operuje wszystkim pojęciami z jednoczesną ich egzemplifikacją z literatury lub własnym doświadczeniem
P_W02	
P_W03	
P_W04	

	<p>Ocena dobra – student dokonuje analizy i syntezy z zastosowaniem pojęć w odniesieniu do sytuacji praktycznych o charakterze typowym</p> <p>Ocena dobra plus - student dość sprawnie dokonuje analiz i syntez z zastosowaniem pojęć w odniesieniu do sytuacji praktycznych o charakterze nietypowym</p> <p>Ocena bardzo dobra – student swobodnie dokonuje analiz i syntez z zastosowaniem pojęć w odniesieniu do sytuacji praktycznych o charakterze nietypowym oraz projektuje własne rozwiązania (twórczość)</p>
P_U01	<p>Zakres umiejętności: Student powinien przyswoić wszystkie umiejętności w podstawowym zakresie programu</p> <p>Poziom umiejętności:</p> <p>Ocena dostateczna – student posługuje się wszystkimi podstawowymi operacjami na zasadzie odtwarzania</p> <p>Ocena dst plus - student operuje wszystkim operacjami z jednoczesnym powoływaniem się na literaturę lub własne doświadczenie</p> <p>Ocena dobra – student dokonuje analiz i syntez operacji praktycznych (w tym słownych) z z jednoczesnym powoływaniem się na literaturę lub własne doświadczenie o charakterze typowym</p> <p>Ocena dobra plus - student dość sprawnie dokonuje analiz i syntez operacji praktycznych (w tym słownych) z z jednoczesnym powoływaniem się na literaturę lub własne doświadczenie o charakterze nietypowym</p> <p>Ocena bardzo dobra – student sprawnie dokonuje analiz i syntez operacji praktycznych (w tym słownych) z jednoczesnym powoływaniem się na literaturę lub własne doświadczenie o charakterze nietypowym oraz konstruuje własne rozwiązania (twórcze)</p>
P_U02	
P_U03	
P_U04	
P_K01 P_K02	<p>Zakres kompetencji: Systematycznie studiuje literaturę pedagogiczno-psychologiczną, przejawia przekonanie o wadze zachowania się w sposób profesjonalny, wykazuje cechy refleksyjnego i odpowiedzialnego praktyka</p> <p>Student powinien przejawiać w swoich zachowaniach werbalnych i pozawerbalnych wszystkie cechy wymagane od odpowiedzialnych (i kompetentnych) nauczycieli – w zakresie programu przedmiotu</p> <p>Poziom kompetencji:</p> <p>Ocena dostateczna – student przejawia w stopniu zasadniczym wszystkie cechy wymagane od odpowiedzialnych (i kompetentnych) nauczycieli – w odniesieniu do motywacji działania, kontaktów z uczniami i nauczycielami oraz sądów i nastawień do ról - zadań edukacyjnych</p> <p>Ocena dst plus - student przejawia w stopniu zadowalającym wszystkie cechy wymagane od odpowiedzialnych (i kompetentnych) nauczycieli – w odniesieniu do motywacji działania, kontaktów z uczniami i nauczycielami oraz sądów i nastawień do ról - zadań edukacyjnych z jednoczesnym powoływaniem się na literaturę lub własne doświadczenie</p> <p>Ocena dobra – student przejawia w stopniu wysokim wszystkie cechy wymagane od odpowiedzialnych (i kompetentnych) nauczycieli – w odniesieniu do motywacji działania, kontaktów z uczniami i nauczycielami oraz sądów i nastawień do ról - zadań edukacyjnych z jednoczesnym dokonywaniem analiz i syntez operacji praktycznych (w tym słownych) i powoływaniem się na literaturę lub własne doświadczenie o charakterze typowym</p> <p>Ocena dobra plus - student przejawia w stopniu wyróżniającym wszystkie cechy wymagane od odpowiedzialnych (i kompetentnych) nauczycieli – w odniesieniu do motywacji działania, kontaktów z uczniami i nauczycielami oraz sądów i nastawień do ról - zadań edukacyjnych z jednoczesnym dokonywaniem analiz i syntez operacji praktycznych (w tym słownych) i powoływaniem się na literaturę lub własne doświadczenie o charakterze nietypowym</p> <p>Ocena bardzo dobra – student przejawia w stopniu szczególnie wyróżniającym</p>

	wszystkie cechy wymagane od odpowiedzialnych (i kompetentnych) nauczycieli – w odniesieniu do motywacji działania, kontaktów z uczniami i nauczycielami oraz sądów i nastawień do ról - zadań edukacyjnych z jednoczesnym dokonywaniem analiz i syntez operacji praktycznych (w tym słownych) i powoływaniem się na literaturę lub własne doświadczenie o charakterze twórczym (projektuje wariantowe własne rozwiązania twórcze.
--	---

B. Szczegółowe (jakościowo-ilościowe)

Lp.	ZAGADNIENIA DO EGZAMINU (pismenego oraz ustnego)	KATEGORIE EFEKTÓW KSZTAŁCENIA		
		W wiedza	U umiejętności	K postawa
1.	Istota i aspekty integralnego systemu edukacji początkowej (elementarnej). Całościowość i holizm w edukacji a proces boloński – integracja, korelacja, synchronizacja, koordynacja, harmonia. System nauczania integralnego a nauczanie wychowujące. Integracja i korelacja treści kształcenia i wychowania - integracja edukacji szkolnej i edukacji kulturalnej (w tym regionalnej).	v		v
2.	Dziedziny wychowania, system nauczania integralnego a nauczanie wychowujące. Odbicie teorii nauczania wielostronnego a lekcja tradycyjna (w tym "uczyć jak uczyć się").	v		v
3.	Psychodydaktyczne podstawy nauczania czynnościowego - metody badania i wyznaczniki dojrzałości dziecka do uczenia się w szkole, rozwój procesów psychicznych dziecka w różnych formach aktywności (oraz w procesie uczenia się).	v	v	v
4.	Dostosowanie procesu nauczania-uczenia się do rzeczywistych potrzeb oraz do możliwości poznawczych i wykonawczych dzieci (zakres różnic indywidualnych a realne możliwości stymulacji rozwoju psychoruchowego w aspekcie indywidualnej podatności dzieci na uczenie się organizowane przez dorosłych).	v	v	v
5.	Etapy kształtowania pojęć i umiejętności u dzieci (a ogniwa procesu dydaktycznego) - (np. wg Galperina, Dienes, Brunera; metodyka wprowadzania grafów a etapy kształtowania pojęć).	v	v	v
6.	Aktywność i aktywizacja dziecka w procesie uczenia się. Czynniki warunkujące rozwój człowieka (w tym główne przejawy aktywności).	v	v	
7.	Wielostronna aktywność i aktywizacja dziecka w edukacji wczesnoszkolnej i kulturalnej – istota, przejawy i determinanty.	v	v	v
8.	Wielopodmiotowość i wielozadaniowość w przestrzeniach edukacji dzieci.	v	v	v
9.	Sytuacje zadaniowe a sytuacje problemowe – istota, struktura oraz formy przedstawiania	v	v	
10.	Typy i funkcje zadań poznawczych, realizacyjnych i decyzyjnych. Rodzaje zadań i ich dobór dydaktycznych w kontekście indywidualizacji (hierarchia czynności ucznia)	v	v	v
11.	Hierarchia czynności ucznia w procesie rozwiązywania zadań – metody rozwiązywania i ich dobór.	v	v	v
12.	Uczestnictwo w sytuacjach zadaniowych jako trudnych, a rozwiązywanie zadań (przeciążenia i blokady emocjonalne). Mechanizmy obronne u dziecka.	v	v	
13.	Poznawanie struktury a umiejętność samodzielnego rozwiązywania zadań przez dzieci	v	v	v
14.	Rozumowanie dziecka a emocje. Kształtowanie odporności emocjonalnej dzieci na sytuacje wymagające wysiłku intelektualnego. Odporność emocjonalna dzieci i jej rozwój.	v	v	

15.	Zasady nauczania a zasady kształtowania elementarnych pojęć i umiejętności u dzieci	v	v	
16.	Metody i formy organizacyjne kształtowania pojęć i umiejętności dzieci w przedszkolu i w klasach I-III	v	v	v
17.	Stymulowanie (a style kierowania) czynności poznawczych dziecka – z uwzględnieniem czynności samokontrolnych i autokorektywnych (próby i błędy ucznia) w kontekście ról i kompetencji nauczyciela dzieci.	v	v	v
18.	Strukturyzowanie wiedzy dziecka – relacje wewnątrzprzedmiotowe i międzyprzedmiotowe (np. porównywanie liczb, barw, rymów, melodii, bajek tematycznych).	v	v	v
19.	Operacjonalizacja celów kształcenia i wychowania (rola zadań) – podstawy programowe i programy kształcenia	v	v	v
20.	Miejsce i zadania podręcznika w edukacji elementarnej – kryteria oceny wartości i przydatności dydaktycznej wybranego podręcznika (lub jego fragmentu np. o tematyce przyrodniczej).	v	v	v
21.	Cele i struktura treści edukacji elementarnej -podstawa programowa a programy edukacyjne dzieci kryteria doboru treści kształcenia, kryteria analizy wartości podręcznika dla ucznia i jego przydatności dydaktycznej (np. cele nauki języka i inicjacji literackiej, „liczebnik” a pojęcie rytmu w muzyce i malarstwie; „czasownik” w wypowiedzi słownej a ekspresja dziecka w muzyce i rysunku).	v	v	v
22.	Rozwijanie czynności intelektualnych potrzebnych dzieciom do klasyfikowania i porządkowania rzeczywistości (segregowanie i opisywanie). Wspomaganie rozwoju czynności umysłowych dzieci w celu umożliwienia im przejścia na wyższy poziom klasyfikacji.	v	v	v
23.	Klasa szkolna i dynamika mechanizmów zachodzących w niej przemian społecznych wobec indywidualizacji kształcenia. Interakcje w klasie szkolnej w toku kształcenia i wychowania.	v	v	v
24.	Zasady, metody i techniki diagnozowania dziecka w sytuacjach edukacyjnych – problemy dobrej diagnozy w cyklu zorganizowanego działania pedagogicznego nauczyciela.	v	v	v
25.	Przygotowanie nauczyciela do zajęć lekcyjnych – cykl zorganizowanego działania i inne wyznaczniki, zasady i formy konstruowania scenariusza zajęć w grupie (klasie) oraz zajęć indywidualnych.	v	v	v
26.	Ewaluacja procesu kształcenia zintegrowanego w ramach modułu dnia – założenia odbywania hospitacji zajęć integrujących i konferencji metodycznych (pohospitacyjnych)	v	v	v
27.	Komunikacja interpersonalna a rozwój dziecka - rola doboru pytań i poleceń nauczyciela stawianych na lekcji (w tym emisja głosu, analiza wybranego scenariusza)	v	v	v
28.	Psychofizjologiczne uwarunkowania nauki pisania i czytania, poziomy czytania, koncepcje elementarza, dobór i indywidualizacja tzw. kart pracy. Metody nauki czytania i pisania – kryteria doboru (wyboru) w sytuacji dydaktycznej.	v	v	v
29.	Metody pracy z tekstem, w tym z tekstem literackim (np. wierszem, z lekturą) w edukacji wczesnoszkolnej - podstawowe kategorie komunikacji literackiej.	v	v	v
30.	Kształtowanie mowy oraz wypowiedzi ustnych i pisemnych (min. mechanizmy i fizjologia procesu mówienia; klasyfikacja głosek, formy prozatorskie, rola opowiadania w kształtowaniu języka i myślenia dziecka)- wzbogacanie sprawności językowej dziecka, jego słownictwa czynnego i biernego poprzez ćwiczenia słownikowe, frazeologiczne i syntaktyczne.	v	v	v
31.	Rozwijanie czytelnictwa i samodzielności dzieci (np. prasa i przekłady dla dzieci) - formy pracy stosowane w edukacji językowo-literackiej. Lektura w nauczaniu zintegrowanym	v	v	v

	(źródłem radości dziecka).			
32.	Rozwijanie umiejętności zauważania przez dzieci regularności i przenoszenia ich z jednej reprezentacji na drugą (rytmy i transfery w edukacji dzieci). Rytm jako sposób rozszerzania kompetencji dziecka. Wdrażanie do coraz sprawniejszego przechodzenia z jednej reprezentacji na drugą - problem transferu. Liczenie jako rytmiczne przyporządkowywanie gestów i liczebników do przeliczanych obiektów.	v	v	v
33.	Wspomaganie rozwoju operacyjnego rozumowania dzieci umożliwiającego zrozumienie istoty mierzenia w różnych dziedzinach życia. Organizowanie dla dzieci doświadczeń w mierzeniu, stopniowe przechodzenie do coraz dokładniejszego odmierzenia dowolnie obraną jednostką oraz ustalania wielkości ciągłych.	v	v	v
34.	Rozwój inteligencji operacyjnej w sensie Piageta a rozwijanie czynności intelektualnych potrzebnych operacyjnego rozumowania dziecka na poziomie konkretnym a tzw. monograficzne opracowanie liczby. Zabawy, gry i inne zadania nastawione na wspomaganie rozwoju rozumowania operacyjnego dzieci.	v	v	v
35.	Środki dydaktyczne w procesie kształcenia i wychowania dziecka – rodzaje, funkcje, dobór, projektowanie i przydatność środków dydaktycznych (np. bajki telewizyjne, programy CD, plansze, loteryjki obrazkowe, ilustracje, ortogramy, kasety z nagraniami poezji i prozy) – wady i zalety wybranych obiektów.	v	v	v
36.	Modyfikowanie danego zadania edukacyjnego w zależności od tego, jaką wiedzą dysponuje uczeń – twórczość dziecka (uzdolnionego czy z trudnościami np. w nauce mówienia).	v	v	v
37.	Wykorzystywanie doświadczeń dziecka w jego nauce, organizowanie kontaktów ze środowiskiem a wzbogacanie doświadczeń dzieci. Metodyka obserwacji i wycieczek terenowych.	v	v	v
38.	Wdrażanie dzieci do wnioskowania, odkrywania i uogólniania w różnych przestrzeniach edukacyjnych (np. reguł, praw czy formuł gramatycznych, matematycznych, przyrodniczych itp.).	v	v	v
39.	Orientacja przestrzenna dziecka i sposoby jej kształtowania. Kształtowanie umiejętności przyjmowania punktu widzenia drugiej osoby (decentacja). Rozwijanie umiejętności rozpatrywania przestrzeni z dowolnego punktu widzenia. Kształtowanie umiejętności orientowania się na kartce papieru.	v	v	v
40.	Zasady wprowadzania wiadomości i technik plastycznych w nauczaniu zintegrowanym. Etapy rozwoju i rozwijanie ekspresji plastycznej dziecka. Zasady ewaluacji i ekspozycji wytworów plastycznych dziecka.	v	v	v
41.	Ruch i muzyka w rozwoju i edukacji dzieci a systemy wychowania muzycznego (np. E. Gordona, C. Orffa, E.J. Dalcroze'a, Z. Kodaly'a).	v	v	v
42.	Rozwijanie ekspresji muzycznej dziecka - etapy rozwoju, kryteria ewaluacji i prezentacji umiejętności muzycznych dziecka. Zdolności muzyczne dzieci a ich sukcesy w nauce.	v	v	v
43.	Rozwijanie ekspresji technicznej dziecka - etapy rozwoju umiejętności manualnych, normy ewaluacji i prezentacji wytworów technicznych dziecka.	v	v	v
44.	Ekspresja słowna – rola i rodzaje form scenicznych (w tym inscenizacje i improwizacje dziecka). Terapeutyczne funkcje edukacji językowo – literackiej dziecka.	v	v	v
45.	Rozwijanie sprawności fizycznej i ekspresji ruchowej dziecka - etapy rozwoju, normy wartościowania sprawności fizycznych.	v	v	v
46.	Miejsce, rola, funkcje i formy edukacji motoryczno – zdrowotnej dziecka w wieku wczesnoszkolnym, funkcje	v	v	v

	ćwiczeń śródlekcyjnych. Zajęcia ruchowe w trudnych warunkach.			
47.	Wyrabianie samodzielności i samorządności dzieci w toku nauczania integrującego - istota, zasady rozwijania, formy organizacyjne. Wdrażanie uczniów do samodzielnego podejmowania decyzji np. w odniesieniu do wyboru metody działania w sytuacji edukacyjnej.	v	v	v
48.	Aktywność pozalekcyjna dziecka - istota, funkcje i wyznaczniki tzw. pracy domowej ucznia. Zadania lekcyjne a zadania domowe (zjawisko korepetycji). Dobór zadań do wykonywania w domu - współpraca z rodzicami (zadania nauczyciela).	v	v	v
49.	Wykonywanie (rozwiązywanie) zadań lub problemów a metody nauczania na lekcji (z uwzględnieniem ich doboru).	v	v	v
50.	Sukcesy i sytuacje trudne uczniów - przyczyny i środki zaradcze. Niepowodzenia w uczeniu się dzieci - przyczyny, przykłady i interpretacje, środki zaradcze, przykłady Niepowodzenia dydaktyczne, a trudności wychowawcze (także kliniczne).	v	v	v
51.	Specyficzne trudności w edukacji elementarnej np. przekroczenie progu dziesiętkowego - trudności a rozwiązania metodyczne.	v	v	v
52.	Zajęcia kompensacyjne - uwarunkowania i wyznaczniki ich skuteczności. Organizacja i metody „prowadzenia” dziecka w aspekcie indywidualizacji.	v	v	v
53.	Rozpoznawanie i rozwijanie uzdolnień dzieci w okresie wczesnoszkolnym - indywidualizacja w procesie lekcyjnym i inne formy (np. konkursy).	v	v	v
54.	Organizacja czynności uczniów (i nauczyciela) w warunkach klas łączonych.	v	v	v
55.	Wychowanie przez sztukę (zakres i formy wychowania estetycznego) we współczesnej szkole - miejsce, rola i zadania nauczyciela edukacji wczesnoszkolnej. Terapeutyczne funkcje edukacji artystycznej w rozwoju dziecka.	v	v	v
56.	Zakres, poziom i trwałość oraz pewność wiedzy dziecka jako wyznaczniki skuteczności procesów nauczania wychowującego. Pomiar jakości kształcenia a diagnoza w edukacji dziecka.	v	v	v
57.	Ocenianie w procesie kształcenia i wychowania - swoboda i przymus w szkole. Kontrowersje wokół oceniania w nauczaniu integralnym (m.in. w kontekście nagradzania i karania w szkolnym systemie dydaktyczno-wychowawczym).	v	v	v
58.	Projektowanie procesu poznawczego nastawionego na danego ucznia - określonej sytuacji dostosowanej do stanu ucznia (na podstawie obiektywnej diagnozy) - istota, determinanty i warunki skuteczności stosowanych zabiegów dydaktycznych.	v	v	v
59.	Ewaluacja i autoewaluacja w pracy nauczyciela dzieci - nauczyciel jako nowator i moderator w szkole.	v	v	v
60.	Wybrane elementy metodyki szczegółowej , np.: - miejsce i rola zbiorów, funkcji i relacji w nauczaniu elementarnym - różnych przedmiotów, - kolejność wykonywania działań - metodyka kształtowania umiejętnego wykonywania obliczeń z użyciem nawiasów (lub bez) - np. zielone zadania, - różne techniki i sposoby wykonywania czynności poznawczych - kryteria a swoboda wyboru w sytuacji ucznia, - rozwój i kształtowanie liczenia dziecięcego - aspekty liczby naturalnej, wybrane aspekty czterech działań arytmetycznych, - kształtowanie pojęcia miary u dziecka (np. dag, kg) - pomiar danej wielkości (jednostki) - zagadnienie ciągłości w mierzeniu w świecie dzieci, - metodyka wprowadzania dzieci w świat abstrakcji (np. wiersze, geometria, ułamki, rysunek, układanki, nuty),	v	v	v

- algorytmy dodawania i odejmowania pisemnego - przykłady w połączeniu z analizą podręczników o tematyce z różnych dziedzin nauczania dzieci, - metodyka wprowadzania dzieci w świat geometrii, - inne zagadnienia szczegółowe (wskazane lub obrane dowolnie przez studenta).			
---	--	--	--

14. Prowadzący przedmiot

tytuł/stopień naukowy, imię i nazwisko	adres e-mail
Prof. nadzw. dr hab. Jan Grzesiak, Mgr Małgorzata Chybicka (synteza – 4 i 5 semestr studiów), inni nauczyciele w semestrach 3 – 4.	jang@amu.edu.pl machyb@poczta.onet.pl

15. Inne uwagi, wyjaśnienia i uzasadnienia

Przedmiot jest realizowany w ujęciu zintegrowanym, czyli w ścisłym powiązaniu z diagnostyką psychopedagogiczną, projektowaniem dydaktycznym z elementami ewaluacji, a także z zajęciami praktycznymi w uczelni zadaniami wykonywanymi w systemie praktyki pedagogicznej. Z tego względu integralną częścią tego sylabusu jest pakiet sylabusów w następujących przestrzeniach :

- 1) *Kształtowanie kompetencji dziecka w przestrzeni edukacji polonistycznej,*
- 2) *Kształtowanie kompetencji dziecka w przestrzeni edukacji matematycznej,*
- 3) *Kształtowanie kompetencji dziecka w przestrzeni edukacji przyrodniczej,*
- 4) *Kształtowanie kompetencji dziecka w przestrzeni edukacji muzycznej,*
- 5) *Kształtowanie kompetencji dziecka w przestrzeni edukacji plastycznej,*
- 6) *Kształtowanie kompetencji dziecka w przestrzeni edukacji technicznej z uwzględnieniem zajęć komputerowych,*
- 7) *Kształtowanie kompetencji dziecka w przestrzeni edukacji motoryczno-zdrowotnej,*
- 8) *Primary education teacher's methodology of work (warsztat metodyczny nauczyciela dzieci).*